

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Piotr Mirek

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **R. H. i M. H.**

oskarżonych o przestępstwa z art. 160 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 18 kwietnia 2023 r.,

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 30 czerwca 2021 r., V Ka 127/21,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Puławach

z dnia 13 lipca 2020 r., II K 516/17,

1) uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

2) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. L., Kancelaria Adwokacka w P. kwotę 442,80 (czterysta czterdzieści dwa złote i osiemdziesiąt groszy), w tym 23% VAT, za sporządzenie i wniesienie kasacji w charakterze pełnomocnika z urzędu H. R.

UZASADNIENIE

R. H. został oskarżony o to, że w okresie od 24 września 2014 roku do dnia 24 lutego 2016 r. w P. woj. [...] naraził H. R. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w następstwie zatrucia substancjami trującymi, poprzez wybudowanie w budynku położonym w P. przy ulicy [...], w zabudowie bliźniaczej, bez stosownego pozwolenia budowlanego kominka oraz przebudowanie istniejącej instalacji gazowej poprzez zamontowanie kotłów gazowych centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, które następnie zostały podłączone do kanałów kominowych znajdujących się w ścianie dzielącej budynki bliźniacze, co powodowało przenikanie spalin powstających w czasie procesu spalania paliwa w opisanych wyżej urządzeniach w budynku przy ulicy [...] w P. tj. o czyn z art. 160 § 1 k.k.

M. H. została oskarżona o to, że w okresie od 24 września 2014 roku do dnia 24 lutego 2016 r. w P. woj. [...] naraziła H. R. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu w następstwie zatrucia substancjami trującymi, poprzez wybudowanie w budynku położonym w P. przy ulicy [...], w zabudowie bliźniaczej, bez stosownego pozwolenia budowlanego kominka oraz przebudowanie istniejącej instalacji gazowej poprzez zamontowanie kotłów gazowych centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, które następnie zostały podłączone do kanałów kominowych znajdujących się w ścianie dzielącej budynki bliźniacze, co powodowało przenikanie spalin powstających w czasie procesu spalania paliwa w opisanych wyżej urządzeniach w budynku przy ulicy [...] w P. tj. o czyn z art. 160 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 13 lipca 2020 r., w sprawie II KK 516/17, Sąd Rejonowy w Puławach uniewinnił M. H. od dokonania zarzucanego im czynu.

Wyrok został zaskarżony apelacjami wniesionymi przez oskarżycielkę posiłkową i jej pełnomocnika.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2021 roku, w sprawie V Ka 121/21, Sąd Okręgowy w Lublinie uchylił wyrok Sądu Rejonowego w Puławach i umorzył postępowanie. Nadto Sąd Okręgowy orzekł o kosztach sądowych.

Kasację od tego wyroku na niekorzyść oskarżonych wniosł pełnomocnik

oskarżycielki posiłkowej. Sformułował w niej zarzuty:

1. art. 55 § kpk i art. 330 § 2 kpk (obydwu w brzemieniu z dnia 20 czerwca 2017) poprzez przyjęcie, że w sytuacji gdy organ postępowanie przygotowawczego wydał postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego i było to w kolejności trzecie postanowienie w sprawie, tożsame z drugim postanowieniem, pokrzywdzonemu nie przysługuje prawo wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia;
2. art. 306 § 1a kpk w zw. z art. 325a § 2 kpk w zw. z art. 330 § 2 kpk (w brzemieniu z dnia 20 czerwca 2017 roku) poprzez przyjęcie, że w sytuacji wydania po raz drugi postanowienia łączącego się z zaniechaniem złożenia aktu oskarżenia do sądu (przy czym pierwszym postanowieniem kończącym postępowanie przygotowawcze było postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia, zaś drugim o umorzeniu prowadzonego dochodzenia), pokrzywdzonej nie przysługuje już prawo do złożenia zażalenia na postanowienie o umorzenie prowadzonego postępowania przygotowawczego,
3. art. 17 § 1 pkt 9 kpk poprzez umorzenie postępowania w sprawie, na skutek przyjęcia, że pokrzywdzonej nie przysługiwało uprawnienie do złożenia subsydiarnego aktu oskarżenia, między innymi z uwagi na fakt, że pomiędzy zdarzeniami objętymi postanowieniami z dnia 21 listopada 2014 roku o odmowie wszczęcia dochodzenia oraz postanowieniami Prokuratury Rejonowej w Puławach z dnia 21 kwietnia 2016 roku, sygn. akt [...] i z dnia 31 marca 2017 roku, sygn. akt [...] o umorzeniu postępowania w sprawie zachodzi tożsamość czynów, podczas gdy pierwsze postanowienie dotyczy innego okresu niż dwa kolejne postanowienia.

W związku z tymi zarzutami skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu II instancji w zakresie, w jakim ten Sąd umorzył postępowanie i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania. Skarżący wniósł również o zwolnienie od opłaty od kasacji oskarżycielkę posiłkową oraz o zasądzenie kosztów obrony z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna i jako taka podlega uwzględnieniu.

Przyjmując za uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 17 maja 2000 r., I KZP 9/00 (OSNKW 2000 z. 5-6, poz. 42), że postanowienia, o których mowa w art. 55 § 1 k.p.k. muszą być postanowieniami tego samego rodzaju, co wynika z użytego przez prawodawcę słowa „ponownie”, nie można wykluczyć, że w toku postępowania zaistnieje układ procesowy uprawniający do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. Taka sytuacja zaistniała w badanej sprawie. Pomimo tego, że pierwsze postanowienie odmawiało wszczęcia postępowania, to dwa kolejne postanowienia odnosiły się do umorzenia postępowania.

Taką wykładnię art. 55 § 1 k.p.k. wykluczył Sąd II instancji powołując się na argument, że w tej sytuacji doszłoby do bezprzedmiotowości nadmienionej uchwały Sądu Najwyższego i innych przytoczonych orzeczeń. W ocenie sądu odwoławczego przesunięcie w czasie możliwości wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia byłoby niepotrzebnym przesunięciem w czasie tej decyzji. Poza tym takie stanowisko nie znajduje – zdaniem sądu odwoławczego - oparcia w wykładanych przepisach (s. 18 uzasadnienia).

Tymczasem stwierdzić należy, że to stanowisko zajęte przez sąd odwoławczy ograniczające możliwość skorzystania z przewidzianego przez prawodawcę uprawnienia do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach. Przepisy dotyczące tego uprawnienia nie zawierają żadnego sformułowania, które uzasadniałoby stanowisko zajęte przez sąd odwoławczy i warunkowały uprawnienie do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia od takiego układu procesowego, w którym te postanowienia wydane zostały jako pierwsze i drugie postanowienie, a nie drugie i trzecie z kolei.

Mając powyższy na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[a!]